

Kæmpe-pileurt (*Reynoutria sachalinensis*)

Videnskabeligt navn: *Reynoutria sachalinensis*

Synonymer: *Fallopia sachalinensis*, *Polygonum sachalinensis*

Kaldenavn: Kæmpe-pileurt^{1,2,3,4},

Synonymer: kæmpe-boghvede³, amerikansk boghvede³

Status i Danmark: Invasiv

Omfattet af: Den nationale liste over invasive arter¹⁰

Kæmpe-pileurt. Foto: Eva Olsen.

Beskrivelse

Kæmpe-pileurt er en flerårig, 3-4 meter høj staude, der danner meget tætte bestande^{3,4}. Stænglerne er rødlige, hule, kantede og bambusagtige. Bladene er spredte og kan blive op til 40 cm lange og 20-30 cm brede. De er hjerteformede, har en rød midtribbe og har ofte en del hår på bladundersidens ribber⁵. Planten er tvebo og der forekommer både han- og hunplanter af denne art i Danmark, men frugtsætning er sjælden⁵. Blomsterne ses i september som gulgrønne aks med 4-5 mm lange frugter. Når bladene visner sent efterår/vinter står der kun de nøgne stængler tilbage. Planten har ligesom Japan-pileurt et stort og vidtforgrenet rodnet, der kan nå mere end 2 meter ned i jorden⁶.

Forvekslingsmuligheder

Kæmpe-pileurt kan forveksles med Japan-pileurt (*Reynoutria japonicus*) og hybrid-pileurt (*R. x bohemica*), men er generelt højere og større blade end disse. Den kendes lettest fra disse på de røde bladribber.

Spredningsvej og udbredelse

Kæmpe-pileurt er hjemmehørende i Østasien, Sakhalin, det nordlige Japan og Korea^{1,3}. Den er indført til store dele af verden som pryd- og foderplante⁶ og kom til Danmark i slutningen af 1880'erne¹. Den er herfra forvildet primært via have- og jordaffald, der er efterladt i naturen. Rod-dele kan også spredes via vandløb⁶. Den blev første gang fundet forvildet på Anholt i 1940¹. Størstedelen af spredningen sker ved menneskets hjælp, og det er derfor typisk at se kæmpe-pileurt langs veje og andre transportkorridorer¹. Den forekommer desuden i skovkanter, kystskrænter, strandvolde, åbrinker, pilesumpe og søbredder¹. Kæmpe-pileurt er mindre hyppig end Japan-pileurt, men forekommer over hele landet og er registreret i 339 ud af 1300 Atlas Flora Danica ruder¹. Kæmpe-pileurt er på den nationale liste for invasive arter og der er forbud mod at handle og udsætte planten⁹.

Datagrundlag for artens invasive status i Danmark

Vi benytter en skala fra 0-3 til at vurdere arterne i forhold til de seks parametre spredningspotentiale, levestedets bevarings- og naturværdi, påvirkningen på hjemmehørende arter, påvirkning på økosystemfunktioner, økonomiske effekter og helbredseffekter. 0 svarer til ingen, 1 svarer til lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj påvirkning. Kvaliteten af data, der ligger til grund for vurderingen,

angives på en firetrins skala: meget sikker (empiriske, kvantitative data for arten), sikker (overvejende kvalitative data for arten), middel (udelukkende kvalitative data), usikker (få eller ingen data).

	Sprednings- potentiale	Levestedets bevarings- og naturværdi	Påvirkning af hjemme- hørende arter	Påvirkning af økosystem- funktioner	Økonomiske effekter	Helbreds- effekter
Score	2	2	3	2	1	0
Datakvalitet	Sikker	Sikker	Sikker	Sikker	Usikker	Meget sikker

Spredningspotentiale: 2 (middel). Spredningspotentialet for kæmpe-pileurt er vurderet til middel, idet den, selvom den stort set udelukkende spredes vegetativt, har en særdeles effektiv spredning. Planten har stort, vidtforgrenet rodnet med stoloner ned til omkring 2 meters dybde⁶. Roddele kan også spredes via vandløb⁶. Stængelstykker kan desuden slå rod og danne en ny plante. Den kan hybridisere med Japan-pileurt, men hybriderne er sterile³.

Levestedets bevarings- og naturværdi: 2 (middel). Levestedets bevarings- og naturværdi er for kæmpe-pileurt vurderet til middel. Den kan vokse under meget variable forhold. Da den udelukkende spredes vegetativt, forekommer den især på forstyrrede og menneskepåvirkede habitater, hvor haveaffald er deponeret, som fx vejkanter, ruderater men herfra er den spredt til en del habitater af større bevarings- og naturværdi som fx skovkanter, kystskrænter, strandvolde, åbrinker, pilesumpe og søbredder¹.

Påvirkning af hjemmehørende arter: 3 (høj). Kæmpe-pileurt har stor negativ påvirkning på hjemmehørende arter lokalt, men hvorvidt den påvirker biodiversiteten på større rumlig skala, er ikke undersøgt⁷. Der er dog både tabere og vindere. Blandt artsgrupper, der påvirkes negativt kan nævnes planter, leddyr, snegle, frøer, nogle fugle og visse jordbundsorganismer; medens især svampe og andre nedbrydere generelt påvirkes positivt af de store mængder af organisk materiale, planten producerer⁷.

Påvirkning af økosystemfunktioner: 2 (middel). Kæmpe-pileurt er vurderet at påvirke økosystemfunktioner middel. Især den store mængde af organisk materiale, der aflejres på jordoverfladen når planten henfalder om efteråret, påvirker jordbundskemien. Jorden under pileurtbevoksninger har generelt en tykkere A-horisont, lavere pH, højere C/N-forhold, og et lavere indhold af kalium og ikke-organisk N end naboområder, der ikke er invaderet af planten⁷. Desuden skygger de meget tætte bestande andre planter væk og når planterne henfalder om efteråret kan jorden været udsat for erosion³.

Økonomiske effekter: 1 (lav). De negative økonomiske effekter af kæmpe-pileurt er vurderet til lav. Der er kun få erfaringer med bekæmpelse af arten i Danmark⁸ og ingen tal på omkostningerne. Det skyldes, at kæmpe-pileurt endnu ikke er et stort problem. Den kan i modsætning til Japan-pileurt og hybrid-pileurt bekæmpes effektivt med slåning og græsning^{3,6,8}.

Helbredseffekter: 0 (ingen). Der er ingen negative helbredseffekter af kæmpe-pileurt.

Kilder

- ¹ Hartvig, P. 2015. Atlas Flora Danica. Gyldendal, København.
- ² Arter.dk, art: Japan-pileurt - *Reynoutria japonica*. <https://arter.dk/taxa/taxon/details/0e052cf9-f785-ea11-aa77-501ac539d1ea> (besøgt 22. april 2022).
- ³ Jensen, J.K., Svart, H.E. 2008. Invasive planter - uønskede planter. Natur og Museum 3.
- ⁴ Mossberg, B., Stenberg, L. 2003. Den nye nordiske flora. Gyldendal.
- ⁵ Naturbasen, Kæmpe-pileurt. <https://www.naturbasen.dk/art/3806/kaempe-pileurt> (besøgt 22. april 2022).
- ⁶ Invasive species compendium. *Fallopia sachalinensis* (giant knotweed). <https://www.cabidigitallibrary.org/doi/10.1079/cabicompndium.107744> (besøgt 22. april 2022).
- ⁷ Lavoie, C. 2017. The impact of invasive knotweed species (*Reynoutria* spp.) on the environment: review and research perspectives. Biological invasions 19, 2319-2337.
- ⁸ Københavns Universitet. Strategi for bekæmpelse af japansk pileurt og kæmpe-pileurt. https://videntjenesten.ku.dk/park_og_landskab/landskabspleje_og_naturgenopretning/generelt/videnblad_06.00-33/ (besøgt 22. april 2022)
- ⁹ Miljøstyrelsen 2017. Handlingsplan mod invasive arter. Miljø- og Fødevareministeriet, Miljøstyrelsen.
- ¹⁰ Bekendtgørelse om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter på EU-listen og om en national liste med handelsforbud m.v. over for invasive arter (BEK nr. 1285 af 12/11/2018). <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/1285>.